

З іншого боку, проблема активізації інвестицій фізичних осіб в інструменти фінансового ринку ускладнюється наступними факторами: по-перше, різною економічною та правовою природою інструментів грошового ринку; по-друге, суттєвими відмінностями діяльності емітентів, що функціонують на грошовому ринку; по-третє, різними історичними передумовами появи та розвитку окремих сегментів грошового ринку.

Приймаючи рішення щодо придбання інструментів фінансового ринку, фізична особа орієнтується на можливості за їх рахунок досягти поставленої мети (отримання прибутку або досягнення соціального ефекту). Відповідно, виникає проблема узгодження інтересів індивідуальних інвесторів з інтересами інших учасників фінансового ринку – насамперед, емітентів, які за рахунок випуску власних фінансових зобов'язань формують попит на капітал [1]. Процес узгодження відбувається в рамках чинного законодавства, яким зафіксовані певні обмеження на інвестиційну діяльність фізичних осіб на окремих сегментах фінансового ринку та характеристики інструментів.

Ключовими проблемами, що вимагають першочергового врегулювання захисту прав інвесторів є:

- проблеми законодавчої бази у частині повноважень державних регуляторів, зокрема, забезпечення державного нагляду за однаковими за своєю природою сегментами фінансового ринку;
- недостатні стандарти розкриття інформації інститутами спільного інвестування (ІСІ) та недержавними пенсійними фондами (НПФ). Необхідність паралельного існування кількох рівнів оприлюднення інформації ІСІ та НПФ;
- фактична відсутність компенсаційних механізмів на ринках послуг ІСІ та НПФ – тобто, інвестор не має можливості забезпечити альтернативні доходи та компенсувати втрати при проведенні операцій;
- слабкі норми захисту персональних даних споживачів фінансових послуг, за виключенням сфери недержавного пенсійного фінансування.

Аналіз факторів інвестиційної діяльності фізичних осіб в Україні засвідчив, що, незважаючи на досить складну ситуацію в питанні формування заощаджень (насамперед – низький рівень життя), вже на сучасному етапі існують передумови для значної активізації цього процесу: збільшення кількості фізичних осіб, які в змозі формувати заощадження та збільшення кількості фінансових інструментів для індивідуального інвестування.

Список використаних джерел:

1. Основні засади грошово-кредитної політики на 2016-2020рр. [Електронний ресурс]. – режим доступу : <http://tak-audit.com.ua/material/265-pro-osnovni-zasadi-groshovo-kreditnoji-politiki-na-2016-2020-roki>.

УДК 336.76

***Левченко К.М.**
аспірант кафедри фінансові ринки
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»*

РИЗИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ІНСТИТУЦІЙНИХ ІНВЕСТИТОРІВ

Ефективне управління портфелем інституційних інвесторів передбачає необхідність врахування професійними учасниками фондового ринку потенційних ризиків в процесі надання фінансових послуг. Щодо визначення та класифікації ризиків, що виникають в процесі надання компаніями з управління активами (КУА) фінансових послуг можна виділити різні підходи. Найбільш узагальнена класифікація ризиків запропонована Українською асоціацією інвестиційного бізнесу (УАІБ) та представлена на рис. 1.

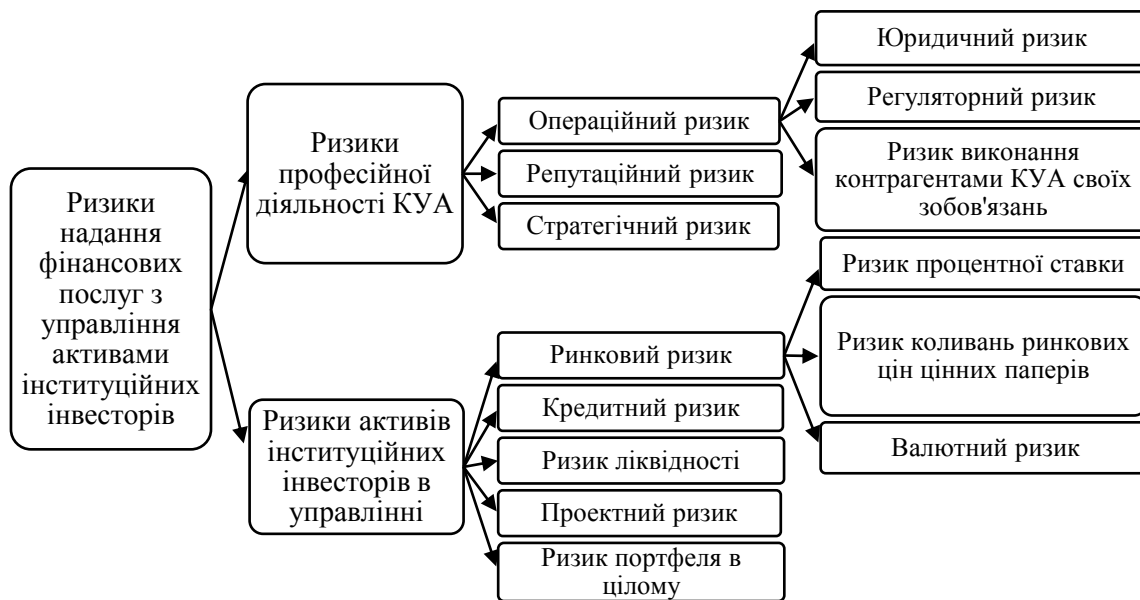

Рис. 1. Види ризиків професійної діяльності з управління активами [1;2]

В процесі портфельного управління можливе також виникнення ризиків, пов'язаних з поняттям ефективності та результативності надання фінансових послуг з управління активами інституційних інвесторів.

УАІБ було розроблене типове Положення про організацію системи управління ризиками в КУА відповідно до якого управління ризиками – це неперервний процес, за допомогою якого КУА виявляє (ідентифікує) ризики, проводить оцінку їх величини, контролює ризикові позиції КУА та інституційних інвесторів, активи яких перебувають в управлінні КУА, враховуючи взаємозв'язки між різними групами та категоріями (видами) ризиків, а також здійснює моніторинг ризиків інституційних інвесторів та власного рівня ризику КУА (табл. 1.).

До напрямків зниження ризиків в процесі надання фінансових послуг з управління активами інституційних інвесторів слід віднести:

- диверсифікацію;
- лімітування ризикових позицій;
- хеджування [2].

КУА несе відповідальність за належне управління ризиками інституційних інвесторів, активи яких перебувають в управлінні (відповідно до інвестиційної декларації та інших нормативних документів, що регламентують управління активами інституційних інвесторів).

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) як регулятор, займається питаннями визначення основних ризиків професійної діяльності на фондовому ринку та розрахунку показників, за допомогою яких можливо вимірювати та оцінювати ризики. З цією метою НКЦПФР здійснює контроль ризиків професійних учасників фондового ринку, в тому числі – КУА, через дотримання ними нормативних значень пруденційних показників [3;4].

Таблиця 1

Етапи управління ризиками КУА [2]

№	Етапи	Зміст етапу
1	Виявлення (ідентифікація) ризиків	Неперервний процес визначення різновидів, джерел та факторів ризиків, з якими КУА зустрічається у своїй діяльності
2	Кількісний та якісний аналіз, оцінка і вимірювання ризиків	Оцінка розмірів та кількісних параметрів ризику або якісна характеристика та аналіз ризиків з точки зору можливих наслідків їх реалізації та величини потенційних втрат.
3	Організація управління ризиками	Планування реакції на ризики передбачає визначення КУА правил, підходів, показників та лімітів для ризиків, інструментарію оцінки та заходів щодо управління кожним видом ризику. Засоби управління ризиками в КУА включають: уникнення ризику; прийняття ризику; зниження ризику, в т. ч. диверсифікацію, лімітування ризикових позицій, хеджування; передачу ризику шляхом зовнішнього страхування.
4	Контроль та моніторинг управління ризиками, звітність щодо управління ризиками	Постійний та неперервний процес, який включає: перевірку дотримання встановлених лімітів чи якісних критеріїв ризиків; забезпечення недопущення виконання КУА та/або її контрагентами дій, які порушують встановлені ліміти чи критерії, у т. ч. визначені інвестиційною декларацією; здійснення комплексу заходів, що перешкоджають реалізації ризиків КУА та інституційних інвесторів або мінімізують їх вплив; перевірку виконання операцій реагування на ризики та оцінки їх ефективності впродовж здійснення професійної діяльності КУА; розробку превентивних заходів для мінімізації ризиків у разі виявлення негативних тенденцій та вдосконалення бізнес-процесів за результатами проведеного аналізу.

Фондовий ринок України переживає чергову кризу. На сучасному етапі необхідно враховувати всі можливі ризики і розробляти стратегію та тактику розвитку інституційних інвесторів та професійних учасників фондового ринку, що здійснюють діяльність з управління активами. Перспективи подальших досліджень полягають у більш детальному вивченні та вдосконаленні напрямків зниження ризиків.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації щодо організації системи управління ризиками в компанії з управління активами // Рішення Ради Української Асоціації Інвестиційного Бізнесу від 18.12.2013 р. [Електронний ресурс] / Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу. – Режим доступу: http://www.uaib.com.ua/aktual_kua/prud_nagliad/195049.html.
2. Примірне Положення про організацію системи управління ризиками в КУА: оновлена редакція станом на липень 2014 [Електронний ресурс] / Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу. – Режим доступу: http://www.uaib.com.ua:88/files/articles/1950/48/Copy_SUR v KUA July 2014.doc.
3. Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками // Рішення НКЦПФР від 01.10.2015 № 1597, Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 жовтня 2015 р. за № 1311/27756 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1311-15>.
4. Положення про нагляд за дотриманням пруденційних нормативів професійними учасниками фондового ринку // Рішення НКЦПФР від 01.12.2015 № 2021, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21

УДК 339.9:330

Луців П.Б.

аспірант кафедри міжнародного менеджменту та маркетингу THEU

ПРОБЛЕМАТИКА УКРАЇНСЬКИХ ЕМІТЕНТІВ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ КАПІТАЛІВ

Залучення тимчасово вільних коштів з метою наступного інвестування актуалізується в сучасних ринкових умовах господарювання особливо гостро перед урядами і бізнесовими структурами країн, що розвиваються. Одним із сучасних фінансових інструментів залучення інвестицій, що набирають все більшої популярності, є первинне публічне розміщення (ІРО). В українському економічному просторі проблеми ІРО акцій компаній, а також продаж депозитарних розписок на акції, стали важливими для успішного їх розв'язання за допомогою крупних іноземних інвесторів.

Глобалізація ринків капіталу, яка розпочалася з 80-х років минулого століття, відчутно вплинула на зростання кількості міжнародних ІРО. Так, географічна структура світового фінансового ринку диверсифікована у такі фінансові центри як глобальні, транснаціональні та місцеві фінансові центри. Функціональна структура світових фінансових ринків розглядається перш за все з точки зору його поділу на міжнародні грошові ринки та ринки капіталів, невід'ємною частиною яких є ринки міжнародних облігацій.

У посткризовий період значно зросла турбулентність світового фінансового ринку, яка проявилась у швидкій зміні напрямів потоків коштів на ринках. Відбулась переорієнтація інвесторів на ринки країн, що розвиваються, та на ринки країн з перехідною економікою. Важливою тенденцією розвитку світового фінансового ринку є збільшення масштабів і глибини фінансових криз, причиною чого є глибока розбалансованість та фактична некерованість світових потоків капіталів.

Аналізуючи ситуацію з українськими компаніями на ринку ІРО, можемо стверджувати, що активізація проведення ІРО дасть поштовх руху капіталу в економіці, структурній перебудові і залученню значних інвестицій для загального економічного зростання. Відтак нова фінансова криза та значне погіршення фінансового стану в Україні у 2014-2015 роках призвело до того, що жодна українська компанія не вийшла на міжнародні ринки капіталу з первинним публічним розміщенням акцій. Статистичні дані з 2005 по 2015 роки (табл. 1) дозволяють зробити такі узагальнюючі висновки, а саме:

- абсолютна більшість елементів проводила розміщення через свої материнські компанії, зареєстровані за кордоном. Це свідчить про те, що перед ІРО або навіть приватним розміщенням вони структурували та трансформували свій бізнес, будуючи схему корпоративного контролю, що бізнес в Україні